

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7Sžo/68/2014
Identifikačné číslo spisu:	6013201212
Dátum vydania rozhodnutia:	28.05.2015
Meno a priezvisko:	JUDr. Zdenka Reisenauerová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2015:6013201212.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zdenky Reisenauerovej a členov senátu JUDr. Júlie Horskej a JUDr. Ľubice Filovej, v právnej veci navrhovateľky: H., bytom B. proti odporcovi: Centrum právnej pomoci, Kancelária Nitra, so sídlom v Nitre, Štefánikova trieda 88, v konaní o opravnom prostriedku proti rozhodnutiu odporcu z 24. júna 2013, sp. zn. 2751/2013, o odvolaní navrhovateľky proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 29. apríla 2014, č.k. 28Sp/37/2013-51, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici z 29. apríla 2014, č.k. 28Sp/37/2013-51, **p o t v r d z u j e**.
Navrhovateľka nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania.

Odôvodnenie

Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudkom z 29. apríla 2014, č.k. 28Sp/37/2013-51, podľa § 250q ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej v texte rozsudku len „OSP“) potvrdil rozhodnutie odporcu z 24. júna 2013 sp. zn. 2751/2013, ktorým odporca nepriznal navrhovateľke nárok na poskytnutie právnej pomoci podľa § 10 ods. 5 zákona č. 327/2005 Z. z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákona č. 327/2005 Z.z.“). Navrhovateľke náhradu trov konania nepriznal.

Z odôvodnenia uvedeného rozhodnutia vyplýva, že krajský súd z administratívneho spisu zistil, že navrhovateľka podala dňa 27. februára 2013 žiadosť o poskytnutie právnej pomoci, ktorú na základe požiadaviek odporcu doplňovala potrebnými údajmi o svojej príjmovej a majetkovej situácii. Bolo nepochybne zistené, že príjmy navrhovateľky pozostávajú z invalidného dôchodku. Za sledované obdobie príjmy prekračovali zákonom stanovenú čiastku, po ktorú sa fyzická osoba považuje za osobu v hmotnej núdzi. Navrhovateľka ani nenamietala správnosť zistenia odporcu, že v posudzovanom období august 2012 až január 2013 poberala invalidný dôchodok v priemere vo výške 320,68 € mesačne a v mesiaci podania žiadosti 329,10 €, ktorý presahoval pre dané časové obdobie výšku 1,6-násobku životného minima pre jednu dospelú osobu, t.j. 311,33 € mesačne, stanoveného osobitným predpisom. Súd tiež zistil, že odporca pre poskytnutie právnej pomoci neudelil ani výnimku, keď navrhovateľka nespĺnila požiadavku materiálnej núdze. Krajský súd dospel k záveru, navrhovateľka nespĺnila požiadavku

materiálnej núdze, ktorá je jedným z predpokladov pre poskytnutie právnej pomoci podľa zákona č. 327/2005 Z.z., a preto rozhodnutie odporcu ako súladné so zákonom potvrdil.

O trovách konania rozhodol krajský súd podľa § 250k ods. 1 OSP v spojení § 250l ods. 2 OSP a navrhovateľke náhradu trov konania nepriznal, pretože nebola v konaní úspešná. Navrhovateľku súd oslobodil od zaplatenia súdneho poplatku osobitným uznesením, preto jej povinnosť zaplatiť súdny poplatok za návrh neuložil.

Proti rozsudku krajského súdu podala navrhovateľka odvolanie. K veci samej namietala, že odporca si od nej vyžiadal množstvo listinných dôkazov o jej výdavkoch (pôžičkách a úveroch) a napriek jej prísľubu nepriznal jej nárok na poskytovanie právnej pomoci. Poukázala na svoj nepriaznivý zdravotný stav a na to, že doposiaľ nedošlo k vydaniu rozhodnutia o výživnom rozvedenej manželky. Žiadala, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu zmenil, keďže odporca mal preukázať, že na poskytnutie bezplatného právneho zastúpenia je odkázaná.

Odporca vo vyjadrení k odvolaniu navrhovateľky navrhol napadnutý rozsudok krajského súdu ako vecne správny potvrdiť. Uviedol, že pri posudzovaní doložených dokladov dospel k záveru, že navrhovateľka so svojim príjmom prevyšovala zákonom stanovenú hranicu stavu materiálnej núdze (1,6-násobok sumy životného minima v posudzovanom období). Podal však 31. mája 2013 riaditeľke návrh na priznanie právnej pomoci z dôvodov hodných osobitného zreteľa podľa § 6b ods. 2 zákona č. 327/2005 Z. z., ktorému návrhu nebolo vyhovené.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP, v spojení s § 246c ods. 1 OSP) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu z dôvodov a v rozsahu uvedenom v odvolaní (§ 246c ods. 1 veta prvá v spojení s § 212 ods. 1 OSP), postupom podľa § 250ja ods. 2 veta prvá OSP, keď deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk (§ 156 ods. 1 a 3 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá a § 211 ods. 2 OSP), a dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľky nie je možné priznať úspech.

Predmetom súdneho prieskumu v danej veci je rozhodnutie a postup odporcu, ktorým rozhodol o žiadosti navrhovateľky o nároku na poskytnutie právnej pomoci podľa zákona č. 327/2005 Z. z..

Podľa § 246c ods. 1, veta prvá OSP pre riešenie otázok, ktoré nie sú priamo upravené v tejto časti, sa použijú primerane ustanovenia prvej, tretej a štvrtej časti tohto zákona.

Podľa § 219 ods. 1, 2 OSP odvolací súd rozhodnutie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Odvolací súd po vyhodnotení odvolacích dôvodov vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu a vo vzťahu k obsahu súdneho a pripojeného administratívneho spisu v zmysle ustanovenia § 219 ods. 2 OSP konštatoval, že nezistil dôvod na to, aby sa v zásade odchýlil od logických argumentov a relevantných právnych záverov vo veci samej spolu so správnou citáciou dotknutých právnych noriem uvedených v odôvodnení napadnutého rozsudku krajského súdu, ktoré vytvárajú dostatočné právne východiská pre vyslovenie výroku napadnutého rozsudku. Vzhľadom k tomu, aby neopakoval pre účastníkov známe skutočnosti, na zdôraznenie správneho skutkového a právneho záveru súdu prvého stupňa uvádza.

Úlohou súdu pri preskúmaní zákonnosti rozhodnutia a postupu správneho orgánu podľa piatej časti tretej hlavy Občianskeho súdneho poriadku (upravujúcej rozhodovanie o opravných prostriedkoch proti rozhodnutiam a postupom správnych orgánov §§ 250l a nasl. OSP) je posudzovať, či správny orgán príslušný na konanie si zadovážil dostatok skutkových podkladov pre vydanie rozhodnutia, či zistil vo veci skutočný stav, či konal v súčinnosti s účastníkom konania, či rozhodnutie bolo vydané v súlade so zákonmi a inými právnymi predpismi a či obsahovalo zákonom predpísané náležitosti, teda či rozhodnutie správneho orgánu bolo vydané v súlade s hmotnoprávnymi ako aj s procesnoprávnymi predpismi. Zákonnosť rozhodnutia správneho orgánu je podmienená zákonnosťou postupu správneho orgánu predchádzajúcemu vydaniu napadnutého rozhodnutia.

V rámci správneho prieskumu súd skúma aj procesné pochybenia správneho orgánu namietané v opravnom prostriedku, či uvedené procesné pochybenie správneho orgánu je takou vadou konania pred správnym orgánom, ktorá mohla mať vplyv na zákonnosť napadnutého rozhodnutia (§ 250l ods. 2 v

spojení s § 250i ods. 3 OSP).

Pri rozhodnutí, ktoré správny orgán vydal na základe zákonom povolenej voľnej úvahy (správne uváženie), preskúmava súd iba, či také rozhodnutie nevybočilo z medzí a hľadísk ustanovených zákonom. Súd neposudzuje účelnosť a vhodnosť správneho rozhodnutia (§ 245 ods. 2 OSP).

Odvolací súd v odvolacom konaní je viazaný rozsahom odvolacích dôvodov, v rozsahu ktorých v danom prípade posudzoval, či súd prvého stupňa správne aplikoval právnu úpravu ustanovenú v zákone č. 327/2005 Z. z., ktorou zákonodarca stanovil podmienky pre priznanie nároku na poskytnutie právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi.

Účelom zákonodarcu právnu úpravou v zákone č. 327/2005 Z. z. bolo vytvoriť systém poskytovania právnej pomoci a zabezpečiť jej poskytovanie v rozsahu ustanovenom týmto zákonom fyzickým osobám, ktoré v dôsledku svojej materiálnej núdze nemôžu využívať právne služby na riadne uplatnenie a ochranu svojich práv, v azylových veciach alebo v konaní o administratívnom vyhostení podľa osobitného predpisu a prispieť k predchádzaniu vzniku právnych sporov (§ 1 zákona č. 327/2005 Z. z.).

Podľa § 4 ods. 1 písm. i) zák. č. 327/2005 Z. z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi v znení platnom v rozhodnom čase, materiálnou núdzou je stav, keď fyzická osoba je poberateľom dávky a príspevkov k dávke v hmotnej núdzi, alebo stav, keď príjem fyzickej osoby nepresahuje 1,6-násobok sumy životného minima a táto fyzická osoba si využívanie právnych služieb nemôže zabezpečiť svojím majetkom.

Podľa § 4 ods. 2 citovaného zákona, do príjmu fyzickej osoby, ktorá žiada o poskytnutie právnej pomoci (ďalej len "žadateľ") sa započítavajú príjmy obdobne ako pri výpočte príjmu fyzickej osoby na účely určenia súm životného minima; to neplatí, ak sú spoločne posudzované fyzické osoby účastníkmi sporu v súdnom konaní s protichodným postavením.

Podľa § 6 ods. 1, 2 zákona č. 327/2005 Z.z. fyzická osoba má právo na poskytnutie právnej pomoci bez finančnej účasti, ak

a) jej príjem nepresahuje 1,4-násobok sumy životného minima ustanoveného osobitným predpisom (§ 2 zákona č. 601/2003 Z.z. o životnom minime a o zmene a doplnení niektorých zákonov) a nemôže si využívanie právnych služieb zabezpečiť svojím majetkom,

b) nejde o zrejmu bezúspešnosť sporu a

c) hodnota sporu prevyšuje hodnotu minimálnej mzdy (zákon č. 663/2007 Z.z. o minimálnej mzde v znení neskorších predpisov) okrem sporov, v ktorých nie je možné hodnotu sporu vyčíslť v peniazoch. Podmienky na poskytnutie právnej pomoci podľa odseku 1 písm. a) a b) musí fyzická osoba spĺňať počas celého trvania poskytovania právnej pomoci bez finančnej účasti.

Podľa § 6a ods. 1 citovaného zákona, ak príjem fyzickej osoby presahuje 1,4-násobok sumy životného minima ustanoveného osobitným predpisom a súčasne nepresahuje 1,6-násobok uvedenej sumy a nemôže si využívanie právnych služieb zabezpečiť svojím majetkom, má právo na poskytnutie právnej pomoci určeným advokátom alebo centrom pri splnení podmienky finančnej účasti vo výške 20% trov právneho zastúpenia podľa osobitného predpisu; splnenie podmienok podľa § 6 ods. 1 písm. b) a c) tým nie je dotknuté. Ustanovenie § 6 ods. 2 sa použije primerane.

Podľa § 6 ods. 2 zákona o bezplatnej právnej pomoci podmienky na poskytnutie právnej pomoci podľa odseku 1 písm. a) a b) musí fyzická osoba spĺňať počas celého trvania poskytovania právnej pomoci bez finančnej účasti.

Podľa § 6b ods. 1 zákona o bezplatnej právnej pomoci ak je to primerané okolnostiam žiadanej právnej pomoci, môže centrum v prípadoch podľa § 6a ods. 1 poskytnúť právnu pomoc aj bez úhrady finančnej účasti.

Podľa § 6b ods. 2 zákona o bezplatnej právnej pomoci ak príjmy prevyšujú zákonom určenú hranicu materiálnej núdze, centrum môže poskytnúť právnu pomoc s finančnou účasťou oprávnenej osoby, ak je to primerané okolnostiam žiadanej právnej pomoci.

Podľa § 25 ods.1 zákona č. 327/2005 Z.z. na konanie o nároku na poskytnutie právnej pomoci a o súvisiacich nárokoch podľa tohto zákona sa vzťahuje všeobecný predpis o správnom konaní (zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov).

Centrum právnej pomoci - odporca, je vo svojom konaní a rozhodovaní viazaný čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), a teda môže konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Zákon o bezplatnej právnej pomoci jednoznačne ustanovuje,

čo má Centrum právnej pomoci zisťovať za účelom posúdenia, či žiadateľ je osobou v materiálnej núdzi a ustanovuje mu presné medze, aby bol daný čo najužší priestor pre voľnú úvahu Centra právnej pomoci ako orgánu s právomocou v týchto veciach rozhodovať (§ 6, § 6a, § 7 zákona č. 327/2005 Z.z.). To sa odrazilo v jednoznačnom ustanovení hornej hranice príjmu pre priznanie nároku na úplne bezplatnú právnu pomoc, resp. na čiastočne uhrádzanú právnu pomoc. Táto je ustanovená paušálne bez ohľadu na druh príjmu, pričom sa prihliada aj na výšku odmien advokátov, ako aj možnosť dohodnúť sa na inej odmene než je tarifná odmena podľa § 9 a nasl. vyhlášky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov, ale aj na § 24 ods. 4 zákona 583/2004 Z. z. o advokácii v znení neskorších predpisov.

Je potrebné poznamenať, že zákon o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi prihliada na užší kontext pomerov žiadateľa, keď prihliada na jeho majetkové, ale už nie na osobné pomery, kam by spadal aj zdravotný stav navrhovateľky, ktorá je poberateľkou invalidného dôchodku. Prihliada teda na príjmy žiadateľa, ale už nie na jeho zvýšené výdavky v dôsledku potreby špeciálneho stravovania, špeciálnych pomôcok, liekov, či lekárskeho ošetrovania a pod.. Preto pokiaľ sa zistí, že príjmy žiadateľa presahujú hranicu príjmu ustanovenú v § 6 ako aj v § 6a cit. zákona odporca ako štátna rozpočtová organizácia (podľa § 21 ods. 5 písm. a) zákona č. 523/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov), ktorá poskytuje právnu pomoc podľa tohto zákona svojimi zamestnancami, určenými advokátmi a mediátormi, nemohol postupovať inak, než rozhodnúť o nepriznaní nároku na poskytnutie právnej pomoci z dôvodu, že navrhovateľka ako žiadateľka, nespĺnila požiadavku materiálnej núdze, ktorá je jedným z predpokladov pre priznanie nároku na poskytnutie právnej pomoci v zmysle právnej úpravy zákona č. 327/2005 Z.z..

Príjem na účely tohto zákona sa zisťuje za kalendárny mesiac, v ktorom bola podaná žiadosť o poskytnutie právnej pomoci, pritom sa prihliada na príjem za posledných šesť kalendárnych mesiacov pred podaním žiadosti, a prehodnocuje sa každých 12 mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa priznal nárok na poskytnutie právnej pomoci.

Za majetok podľa tohto zákona sa považujú hnutelné veci a nehnuteľnosti, a ak to ich povaha pripúšťa, práva alebo iné majetkové hodnoty okrem majetku, ktorý sa za majetok nepovažuje podľa osobitného predpisu (§ 8 zákona č. 599/2003 Z.z.).

Zákonodarca v právnych normách ustanovených v §§ 6 a nasl. zákona č. 327/2005 Z.z. stanoví podmienky na poskytnutie právnej pomoci. Z textu právnej úpravy zákona o právnej pomoci vyplýva, že zákonodarca stanoví podmienky pre poskytnutie právnej pomoci kumulatívne, čo znamená, že pre priznanie nároku poskytnutia právnej pomoci žiadateľovi musia byť splnené všetky zákonom predpokladané podmienky súčasne, pokiaľ žiadateľ nespĺní aspoň jednu z podmienok, nie je možné priznať nárok na poskytnutie právnej pomoci v zmysle zákona č. 327/2005 Z.z..

Pre účely posudzovania výšky príjmu navrhovateľky o poskytnutie právnej pomoci v zmysle § 4 a § 6 zákona č. 327/2004 Z.z. bola rozhodujúca výška jej príjmu z invalidného dôchodku. Bolo nepochybne zistené, že priemerný príjem navrhovateľky za rozhodné posudzované obdobie august 2012 až január 2013 bol 320,68 € mesačne a v mesiaci podania žiadosti, vo februári 2013 mala navrhovateľka čistý príjem 329,10 € mesačne. Podľa zákona č. 601/2003 Z.z. o životnom minime a o zmene a doplnení niektorých zákonov a opatrenia Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky č. 181/2012 Z.z. o úprave súm životného minima (s účinnosťou od 1. júla 2012) započítateľný príjem žiadateľky presahuje výšku 1,6-násobku životného minima pre jednu dospelú osobu, t.j. sumu 311,33 €, keď jej príjem presahuje hranicu 1,6 násobku životného minima cca o 18 €. Za týchto okolností nie je splnený u navrhovateľky stav materiálnej núdze podľa § 4 ods. 1 písm. i) zák. č. 327/2005 Z. z.

Z uvedeného vyplýva, že navrhovateľka nespĺňala podmienku materiálnej núdze, ktorá je nevyhnutým hmotnoprávnym predpokladom priznania nároku na poskytovanie právnej pomoci.

Odvolačný súd po preskúmaní veci v rozsahu odvolacích a žalobných dôvodov dospel k zhodnému záveru ako súd prvého stupňa, že žalovaný správny orgán v danom prípade postupoval v intenciách citovaných právnych noriem, vo veci si zadovážil dostatok skutkových podkladov relevantných pre vydanie rozhodnutia, v konaní postupoval v súčinnosti s navrhovateľkou ako účastníčkou konania Odporca vo veci rozhodol vecne a právne správne a preskúmané rozhodnutie aj náležite odôvodnil, z ktorých dôvodov súd prvého stupňa napadnuté rozhodnutie správneho orgánu potvrdil v súlade so zákonom.

Najvyšší súd Slovenskej republiky z uvedených dôvodov rozsudok krajského súdu ako vecne správny potvrdil v zmysle § 250l ods. 2 OSP v spojení s § 250ja ods. 3 veta druhá OSP, s § 219 ods. 1, 2 OSP a

s § 246c ods.1 OSP.

O náhrade trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol v zmysle § 250l ods. 2 OSP v spojení s § 250k ods. 1 OSP, s § 246c ods.1 OSP a s § 224 ods. 1 OSP. Navrhovateľke náhradu trov odvolacieho konania nepriznal, pretože nebola v odvolacom konaní úspešná.

Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v danej veci rozhodol pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.